

**ШУМАДИНКА,**

ЛИСТЪ ЗА

**КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.**

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

ТЕЧ. IV. {

Овај листъ излази вторникомъ и петкомъ. Цѣна му е за три мѣсеца 4 цванцѣна.

} № 97.

**ОПЕТЪ ЕДНА ПЧЕЛА.\*)**

Грчкии филозофъ Плато споминѣ жене съ великимъ почитаніемъ, онъ е быо тога мнѣнія да жене у држави треба савршено да имаю еднака права као и люди; т. е. да могу бити и у найвећа државна званія понамештане, (онда баремъ небы никаквы тайни было). Плиніе прича да су жене у стара времена и сами зверови почитовали. Но срећно и златно време жена было е онда кадъ су Ритери нѣмачки живили, они су жене као неко выше существо и као светиню почитовали. Сократъ, Плутархъ, Демостень и многи стари грчки писателъи писали су о женама као о некомъ благородніемъ створеню, него што су люди. — Бокачіо, каже да жене ништа друго нису него анѣли. Агрипа написао е одну велику кнѣгу, у којой е доказпвао да су жене у свима свойствама превосходніе одъ люди.

Найславнии стихотворци талински Аріосто и Петрарка, преко сваке мѣре узвышавали су у своимъ пѣсмама лепоту, доброту и сва чувства женска, читавъ животь нѣовъ женской су слави посветили и тиме су се обезсмртили и кодъ люди и кодъ жена. Албрехтъ Дире пише на едномъ месту: „Я нећу у рай нити маримъ за вѣчностъ ако тамо нема жена!“ — А шта ћемо казати о Шилеру, кои е онако нѣжно у своимъ пѣсмама быо одушевльнъ за свою Лауру, да іой е могла Петраркова Лаура завидити; кои е узвисіо женскій полъ на право свое достоинство, съ ономъ песмомъ: „Чествуйте жене, ерь оне плету, небесно цвеће на земноме свету!“ — Сигмундъ каже да су жене оно существо кое ствараю чуда: и да е жена понятіе свою земны милина. — Жанъ Поль у своимъ кнѣгама пише: „Женско и любовъ то е едно исто, и само ко нема расућеня неувѣћа да е тако. — Жене имаю у найвышемъ степену сва нѣжна чувства. —“

XI. Србкѣня у Славоніи.

\* Овај нѣжанъ прилогъ спроведенъ е съ еднимъ нѣнѣжнимъ писмомъ, у комъ та непозната уста Србкѣнѣ доста опоро ономию се на досетливости противу жена, што су у овомъ листу быле, и зато смо променули надписъ овога састава и место: „Похвала женска“ ставили смо тай надписъ. Међутимъ читателъи су увѣрени да одъ толико времена ништа нѣ у овомъ листу было што бы нѣжна женска чувства вређало. Шта друго изъ овогъ опорогъ писма можемо толковати, него да се женама већ досадило, што се о њима у овомъ листу ништа неговори, было добро или зло, зато ако одъ сада кавка досетливостъ вѣае о женама, и ако њмъ буде криво, онда о-

**СУЕВѢРІЕ ИНДІЯНАЦА.**

(изъ писма едного Енглеза)

„Я самъ быо очевидаць едного жалостногъ и на поругу човека служегъ примѣра суевѣрія и глупости индиске, кои ћу вамъ сада приповедити. Но пре него што почнемъ приповедку нужно ће бити да васъ о нечему найпре извѣстимъ. У Индіи постои обичай кои се свето испуњава, да се у време какве опасне болести отаць жертвуе божеству ради одклоненя смрти одъ свое дѣце и сродника. Тако я самъ видіо едного седогъ человека, пуногъ озбильности и богопочитаня, кои е праћенъ одъ свое дѣце и сродника сасвимъ задовољно на згорелиште ишао. Я самъ видіо, како е тай стараць у одну око десеть стопа дубоку яму, надъ којомъ е нека запальива матерія горѣла скочио. Мене е то грозно позоріе яко тронуло и почео самъ сродницима и нѣму говорити да се такве будалаштине и суевѣрія оставе, али они не само да ме нису послушали, него боѣи се да имъ небы силомъ намеру осуетіо, пали су предъ-а-ме на колена и молили ме, да поштедимъ нѣову фамилію одъ такве несреће, коя ће имъ се догодити, ако се отаць нежертвуе. Я и оставимъ на миру. Онај у ями клечећи дигне руке небу и скромно се боговима моляше, после тога узеше га сродници за руке и петъ путій дигоше вичући богове у помоћъ. Докъ су они то радили жене чупале су свое косе и лупале су се у прси. Напоследку оставише старца сама, и измакоше се. Стараць е сасвимъ мирно лежао да се ни уздисай чути нѣ могао; сви околостовѣи имали су по еданъ ашовчићъ у руци, съ коимъ су землю на нѣга бацали и тако е тай бедный живъ и закопанъ и спавльнъ. При овомъ послу были су и нѣгово двое дѣце, едно одъ седамъ, а друго одъ десеть година, и само њи два показивали су неке черте жалости и туге. Жене и люди те породице ишли су сасвимъ равнодушню кући, будући они такво пожертвованъ за сроднике сматраю као какво особито дѣло, съ коимъ се фамилія поноси и као на некій начинъ торжествуе.

вај листъ нема се съ чиме больнѣмъ правдати, него са онымъ: „што шиче на светца“<sup>74</sup>



## Д Р З К І Й П У Т Ь.

Карль XII. краљ Шведскій упадне са своіомъ побѣдоносномъ войскомъ у Саксонію да бы краля Польскогъ Августа II. збацио а место нѣга Станислава Лещинскогъ войводу Познаньскогъ на престоль попео, кое є за врло кратко време и учиніо, али є опеть зато читаву годину дана после заключеногъ мира са Саксоніомъ у нѣой провео. После године дана спреми се Карль XII. са свомъ войскомъ на путь и поѣе выше Дрезде. Карль є обично ишао више корака предъ войскомъ Офицери и аѣутанти надгледаюћи редъ у войсци изгубе га испредъ очію, и кадъ виде, да га нема стану га сви забринуті по околинѣ тражити, и веѣь сва войска клопе мислећи да є краля когодъ убіо. Генерали се скупе и стану савѣтовати шта да раде, али у тай ма доѣе имъ єданъ Саксонацъ и рече, да є видіо краля, гди итно у Дрезду самъ оде. Карль XII. доѣе у Дрезду, одяше предъ палатомъ Августа II. и првый одъ дворана видіо га є министръ и славный генераль Августовъ Флемингъ кои є найвеѣій непріатель и противникъ Карловъ быо.

Онъ є увочень стаю и краля гледао, докъ су слуге коня прихватили, и кадъ се мало поврати, оде краљу свомъ и яви долазакъ Карла XII. Августъ брже свуче са себе спаваѣу альяну и униформу навуче, и докъ се онъ намештао уѣе Карль XII. у собу и поздрави га любезно. Карль се съ Августомъ подуго разговарао, а Флемингъ є непрестано зачуѣень и као окаменѣнь у другой соби седіо. Карль се опрости съ Августомъ, узаше коня изаѣе изъ Дрезде и на четвртъ сата одъ нѣ наѣе генерале скупльне гди савѣтъ држе, и на пытанъ шта раде одговоре му да су се саветовали Дрезду обсести и нѣга захтевати. Карль имъ приповеди шта є радіо и они сасвимъ зачуѣени запытаю га, како се могао тако очевидной опасности излагати, а онъ имъ одговори: „Я се свагда безъ стра' поверавамъ моіой доброй среѣи, коя меникадъ издала ніе.“ Сім. Б. Живк.

## М Р В И Ц Е.

— Говоре па и пишу люди, да є принць Наполеонъ опеть садъ предузео путешествіе єдно, кое освоєнѣ за цѣль свою има, али не у опасный Крымъ, него у миролюбиву Шотландску. А као да є и само освоєнѣ то далеко одъ оногъ кодъ Севастополя, и да ни на шта друго у правльно ніе, него на срце енглеске принцезе, вѣри кралице Викторіе и принца Алберта. — Други опеть казую, да се збогъ те нове, любви посвеѣене, намере, и прайзскій єданъ принць садъ башъ у Енглеской наоди.

— Кажу новине, да є некій французскій воякъ, кои є пре негди при некомъ излетанію рускомъ изъ Севастополя десну ногу изгубіо и у робство пао быо, па се у Одеси излечіо, прилику добіо, те є прелепой єдној девойчици русской животь одъ ватре спасао. Юначко дѣло ово ранѣника и до богала доведеногъ Француза тога тако се девойчкогъ срца коснуло, и такову є силну наклоность къ избавителю своме у нис улило, да є она супроть свима представленьма, молбама и сузама родителя

и фамиліе свое, куѣу и огньиште свое оставила и са любезникомъ своимъ, кадъ се робль изменуло, у Французску отишла.

— У маломъ местанцу єдномъ у войводству Мекленбургу пре краткогъ времена умре човекъ єданъ, кои є у свакомъ призренію одъ свои сажителя уваженъ и почитованъ быо, премда є, нарочито последньи свои година, само редко у цркву долазіо; збогъ овога непосѣштаваня цркве, одрече мѣстный свещеникъ земнымъ остатцыма нѣговымъ, у обштемъ гроблю место пребиваня. Пратня донесавши мртваца до гробля и нашавши капию одъ истога затворену, нехте насилемъ послужити се и неправльно у гробль уѣи, веѣь се окрепе, мртваца натрагъ однесе и у башти нѣговой сарани. Сродници, коима є тешко было одвоєнь овако одъ собраѣе гробль нѣговъ гледати, после неколико дана изваде га, однесу у обличь село, и тамо га у обште гробль саране. Селяни се овымъ нехристіанскимъ поступкомъ свещеника свога узбуне, дигну противъ нѣга парницу, добію га, и тако по трѣій путь мртваца оногъ изъ земль изваде, у свое гробль пренесу, и у фамилярну га гробницу нѣгову саране. — Благословеный Крымъ, тамо майка земля безъ сваке разлике и христіане и нехристіане милосрдно у себе прима!

## Д О М А Њ І Й Т Е А Т О Р Ь.

Майсторица. Люляй то дете да неплаче.

Шегртъ. Я га єднако люлямъ а оно непрестано плаче.

Майсторица. А ты му певай штогодъ па ѣе уѣутати.

Шегртъ. Очію ми майсторице, я неумемъ ништа да певамъ.

Майсторица. Певай макаръ шта само да дете неплаче.

Шегртъ (люля дете и пева). „Святый Боже! святый крѣпкій!“

Майсторица. (лупи га шакомъ) А заръ незнашь ништа друго да певашъ обешеняче. Певай итно друго.

Шегртъ. (пева крозь плачь) вѣчная память, вѣчная память.“

Майсторица. (лупи га опеть). Ты мени проносишь обешеняче.

Шегртъ. Ніе очію ми, я те песме певамъ да бы дете уѣутало; єрь знамъ коме се годъ те песме певаю, онъ ѣути.

## М А Л І Н Е.

— Разкошт, коя умложава потребе, разпаљує жеѣь за богатствомъ и пораѣа у срцу млого жељя; простота нравій, коя разрѣшава човека одъ млого спольны стварій, єсть као какавъ непорушимый шанацъ, кои брани добродѣтель. — (Дагосо)



Кады човекъ живи просто и умерено, то му чува здравль, спокойство у души, а и обезбеђава га у независимости.

— Кады е човекъ умерень то не тако велика добродьтель, али е доиста велика мана и порокъ кадъ е човекъ неумьренъ.

### ЗАЧИНЦИ.

Ни една струница не се у свилу претворила, макаръ да у нъой непрестано дукати стое.

Намьренъ, то е душа дьла.

Кады просякъ на коня узяше, нико га не може више претећи.

У оно што те нежеже недувай.

Благодарность ништа не кошта, а ипакъ се допада и Богу и людма.

Можешъ ести по своіой вољи и по свомъ обичаю, али носи хальине по обичаю други людй.

Погледай найпре на себе, па онда осуђуй друге.

Прилика и место ствараю крађе.

Свуда на свету има више крадљиваца, него вешала.

### ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

*Еракъ.* Та е-ли истина да е пао Учредникъ „Србски Новина“?

*Петакъ.* Ала си лудъ, шта се чудишь? — Пао Севастополь а да непадне еданъ србскій Учредникъ!

### ПОСЛОВИЦЕ.

Оды кадъ грми и гађа, не добро ни погодило.

Како е дерано не ни криво.

Мене майсторъ туче три године, а я нъга само удари еданпуть, па опеть я кривъ.

Непада снегъ да помори свіеть, него да свака звърка свой трагъ покаже.

Нспуштаю га у село а онъ пыта гдѣ е попова кућа.

Растаћешъ се самномъ али нећешъ са твоіомъ памѣу.

Не дошло време да погинемо, него да видимо ко е какавъ.

Кады се конаць врло утанъи онъ се прекине.

Неортачи се съ онимъ съ кимъ ћешъ се гологлавъ есапати.

Бой се пса па и нъговогъ репа.

### ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— Обштенародный празникъ св. Првозван. Андрея прослављенъ е са свима торжествама као и сваке године. Нъгова Свѣтлость Князь, и сва господа у униформи, и грађанство, присуствовали су божественной литургији, войници предъ црквомъ упарађени пуцали су на возгласе црквене. Г. Архиман. *Сава* говорио е данашнѣмъ дану сходно слово, представивши слушательима торжество тога дана, у кои е данъ Србів унутрашнѣ независимо управљенъ утврђено и обезбеђено, опоминиоји на слогу, любовъ, и послушность, и на благодареніе створителю своіу земнѣ блага госпуду Богу нашему. После цркве примала е Нъгова Свѣтлость посѣте у свомъ двору. Коіомъ приливкомъ ађутавте г. М. Даннеловића и г. Ј. Цинцаревића произвела е Нъгова Свѣтлость у чину на еданъ степенъ више. У вече была е цела варошь осветљена.

— Являюћи нашимъ читательима да су „Србске Новине“ предате да за време учређуе г. *Јованъ Ристићъ* Столонач. Поп. Иностран. Дьла, не можемо пропустити да се при овомъ случаю неопростимо са досаданѣмъ учредникомъ г. *Милошемъ Поповићемъ*, и да му неврено неблагодаримо, што е свой листъ свагда тако управљю да негда не быо у распри и у соревнованю са осталимъ србскимъ листовима. Србске Новине подъ нъговомъ управомъ свагда су съ пріятельскимъ и радостно одушевљенимъ чланкомъ поздрављале и предусретале появленѣ „*Шумадинке*“; оне су се радовале напредку нъномъ и своіу други србски листови. Сада притеснѣнъ околностима, слази г. *Поповићъ* са поля явности, на коме е пуны 13. година дано-ноћно радю; за 13. година овога труднога посла, онъ е тако усавршенствовао Србске Новине, да су заиста у целомъ Славенству были прве новине. Србске Новине подъ нъговимъ учредничествомъ были су, нарочито одъ 1848. године, строго слѣдствене у правопису, коя слѣдственность непрестано оскудѣва свима србскимъ листовима; многе нове речи, које су за журналистику нуждје были, и које данасъ и у обичномъ разговорѣ чуемо, створене су у србскимъ новинама. Не diraюћи ни мало у политичну страну Србскій Новина, које су, као и све друге светске новине, по околностима писале, рекли смо то неколико речій на похвалу г. *Поповића*, сматраюћи нъгове новине са књижевне стране. И сада праштамо се съ нимъ са онимъ чувствомъ, съ коимъ бы я онъ насъ пратио, кадъ бы остављали оно мало полѣ србске явности, на коме смо одъ неколико година за дно и у слози пословали, и радоваћемо се са свима нъговимъ читательима, кои су га кадкадъ необазирући се на околности осуђивали, ако онъ наново узме свою давно забачену лиру, и ако се на ново преда поезіи и уобште књижевству.

— Оды неколико дана тако е яка зима наступила, да е готово несносна постала; нико се не овоме чуду и овако рано надао. Истина, тишина е и сѣверни вѣтрови недуваю, али опеть све се мрзне; шта више ледъ е на неколико места на Дунаву стао. Снегъ е тако лепо нападао, да одъ много година не лепши саоникъ быо.

### СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Изъ Крима нема никаквы важны новостей. Енглеско-турска войска станила се у Керчу, гдѣ су подигли яка утвр-



вѣня, да могу у сигурности зимовати. Саюзнички војници редомъ руше освојену часть Севастополя; рѣшено е да се све разорн. Одъ сада главну ролу играе Камѣшъ. У Цариграду тако се умножаваю крађе и убиства, да после залазка сунда не сигурно ни по улицама; и то е знаменито да по већој части биваю убијани енглески и француски солдати; збогъ тога сада и француской патроли дозвољено е да може свуда ни. У Криму довршенъ е телеграфъ између Керча, Балаклаве, Камѣша и Кинбурна.

— Адамъ Мицкѣвичъ умрѣо е у 66 год. свогъ живота у Цариграду одъ колере. У њему е не само Польска, него е и цело Славенство изгубило највећегъ свогъ стихотворца.

— Изъ Атине јављаю: да се грчко правителство све бољмъ споразумљиво са западнимъ силама приближуе; особито съ Францускомъ све више пріятељство утврђуе,

— Изъ Петербурга еданъ дописъ вели: да се на свима местима и важнимъ обалама велики топови намештаю. Дружине све су се тако извѣстиле у војничкомъ занату, да се слабо разликују одъ солдатѣй, кои су одъ толико година у томъ послу. Войске се непрестано упражњаваю и увеличаваю тако, да ће на пролеће Русија имати войску, какву нигда не имала. Духъ кои ове колосалне трупе одушевљава у највећемъ е степену развѣенъ. Здрављѣ војника у најбољмъ е станю. — У Криму, одъ како в снегъ пао, послано е толико ране и други воени потреба, да цела руска войска има задоста за 11. месецѣй.

— Рускѣй посланикъ у ХанOVERу г. Фонтонъ приспѣо е у Бечъ, и после дужегъ разговора са княземъ Горчаковимъ отишао е одма 26. Нов. у Петербургъ.

— Као доказателство како се много употребљава начинъ цвеће, навешћемо то: да у самомъ Паризу има 2000 фабрика, у којима се 30 хил. душа съ тѣмъ занимаю, да художественно цвеће праве: годишнѣ прода се таквогъ цвећа за десетъ и по милиона франака.

— „Милитеръ Цгг.“-у пишу: да Омеръ-пашинъ посланикъ кодъ Шамила не ништа успѣти могао. Черкеске войводе неће никако да оставе свое брегове и да у Ђурђију сиђу. Такође не истина да се тамо спрема нека револуція противу Русије. Жителство Черкеско поредъ мора стои сасвимъ мирно; — премда по извѣстију неки писама — много се новаца просипа да бы се подигли кавкаски народи противу Русије. Омеръ-паша надао се, како се извезе у Сукум-кале, да ће сви жители устати да сруше руску владу у Тифлису, али до сада не тога было. — За Шамила можемо рећи да са Омеръ-пашомъ стои више у неприятељству него у пріятељству. И кадъ бы Турска войска главномъ ђурђијскомъ путу пошла, онда бы Черкези, кои на Турке мрзе, могли ударити имъ изалеђа. При томъ Омеръ-паша нема толико войске да се може одъ морске обале удалити. И по томе изъ тога слѣдуе то: да е онај планъ Омеръ-паше (да помоћу Шамилове войске потуче Бебутова, да машира на Тифлиси, и да тѣмъ при-

нуди Муравѣва да остави Карсъ) осуећенъ. Изъ руски извора пакъ чуемо: да се Бебутовъ са главнимъ становъ сместио у Кутаю, и да ће скоро почети нападати на войску која се налази у Анаклен и Редуть-калу. У войсци княза Бебутова налази се и ађутантъ Шаха персискогъ. Генераль Муравѣвъ стои јоштъ непрестано у своимъ трима утврђеняма предъ Карсомъ, и невиди јоштъ никакве нужде да своју позицію остави. У долинама Руси су у добре зимне квартире смештени, и са свачимъ снабђвени; и жители Арменіе доносе имъ све потребности, ербо Руси све у готовомъ новцу плаћаю.

— Енглеске новине саобштаваю ту вѣсть: да е у Риму одривено едно тайно друштво, кое се было заклело и договорило, да 26. Нов. подигну буну, и да опетъ прогласе римску републику.

— Изъ Керча пишу: да е тамо између Турске и Енглеске войске было свађе и битке, којомъ приликомъ погинуло е више енглески солдатѣй. Та свађа постала е отуда, што су Турци продужили непрестано плячанѣ, шта више, кадъ по вароши ништа више нису налазили, почели су раскопавати руске гробове, ерѣ су чули да се многи Руси у сребромъ окованимъ сандуцыма и са сребринимъ кретомъ на прсима сарањую. Енглези хтели су томе нечовечеству на путъ стати, и стреляли су многе турске солдате, и едногъ офицера. — Енглези ту су неко време у великомъ страу провели, ербо су стајли према 20 хил. разярены Турака.

— Унгарски богаташи молили су да имъ се дозволи да одъ Ђура до Земуна праве гвоздениъ путъ, кое велико предузеће, почеће одма, како оно енглеско друштво предузме правити гвоздениъ путъ одъ Цариграда до Београда.

## О Г Л А С И.

Кодъ мене налази се за продаю еданъ врло лакъ, скоро прављнъ ИНТОВЪ. Ради цене и погодбе нека изволе купци пріявити ми се устмено или съ плаћенимъ писмама.

ГЛИША БОЖИЊЪ

Ковачъ у Београду.

Збогъ малогъ броя уписника, „Шумадинче III. свеска“ неће печатано бити. Све краће саставе, кои бы у той трећој свески изашли, быће читателјима у Шумадинки у теченію идуће године саобштени.

— Продуженіе започете приповедке: „МИЛАНЪ и МИЛКА“ слѣдоваће у идућимъ брѣвима, и свршиће се до 15. Декембра.

Течай новаца: среб. 113½; дук. 5 ф. 16 кр. банкѣй.